

Cetatea Cavalerilor

Fondator: Col. r. Dr. Constantin MOȘINCAT
 Editor: Asociația Națională a Cavalerilor de Cluj
 Editura Tipo MC, Oradea-2020

Cartea Mea e și a Ta! ISSN 2734-6889 - ISSN-L 2734 - 6889

Discursul lui Simion Bărnuțiu în fața adunării de la Blaj(VII)¹

Simion Bărnuțiu s-a născut la 21 iulie 1808 în localitatea Bocșa, județul Sălaj, și a decedat la 28 mai 1864, în localitatea Sânmihaiu Almașului. El a fost un onorant om politic român, istoric, filosof, profesor universitar, unul dintre principalii organizatori ai Revoluției Române de la 1848-1849 din Transilvania. În 14 mai 1848 a ținut un important discurs în Catedrala din Blaj, intrat în istorie ca „Discursul de la Blaj.”

Acest amplu discurs a fost preluat din lucrarea ungarilor!, acum este epoca libertății, eu am pus filosofia, ca să fie dătătoare de legi în împărăția mea, „fiți liberi toți, vorbiți ce vreți, însă numai nemțește, ridicați-vă școale și învățați, însă, numai nemțește, ridicați-vă teatre și tipografii, faceți și tipăriți ce vă place, însă numai nemțește, lăpădați-vă portul național și limba voastră, cea necultă, pentru că așa cere unitatea și salutea statului, ca să fie numai o limbă în școale și în teatre, în case și în piețe, în biserică și în județe”.

Au n-ar ridica ungurii iarăși furci ca să spânzure portul nemțesc, cum au făcut, după moartea împăratului Iosif? Ce ar zice și cum s-ar purta germanii, când i-ar face alt Napoleon Bonaparte ca să-și lepede limba cea aspră și când le-ar impune limbă, legi, guvern și datine frâncești, fire-ar acestea cât de liberale, chiar și până la gradul cel mai înalt republican? Cum s-ar mulțami cu rusismul cabinetele, dietele și universitățile de la Pesta până la Berlin și Gotinga, când i-ar mai constrânge rusul pe ungurișii germani la limba și la religiunea ortodoxă, apoi să-l îmbrace de o sută de ori mai liberalmente decât e îmbrăcat maghiarismul?

Acum închipuiți-vă, că vin niște deputați de la dieta ungurească în mijlocul acestei adunări și încep, a cuvânta în chipul următor: "Românilor! Astăzi e, ziua libertății tuturor, pentru voi încă sânt puse scaune la masa libertății, veniți de ședeți și voi judecători de la comitate până la cancelaria de curte și luați parte la toate onorurile politice și militare, însă numai cei ce știți ungurește ca ungurii născuți, acum e ziua dreptății pentru toți, veniți toți cei asupriți și dăunați, de luați dreptate ieftină și repede, însă vedeți ca să vă fie scrise instanțele ungurește și să vă luați totdeauna câte un ungar lângă voi, ca să vorbească pentru voi la judecător, pentru că, știți că mama noastră cea dulce, patria comună, nu mai suferă în județe altă limbă, fără numai cea ungurească, nici să i se plângă cineva, fără numai cu lacrimi ungurești, astăzi e ziua luminii, școalele țarei sunt deschise și pentru voi, nu ca înainte de împăratul Iosif, învățați drept aceea toți și vă luminați, însă numai ungurește, pentru că așa cere unitatea statului!"

Nu vă întreb, dacă s-ar afla români, care să accepte vreo diregătorie, în care văd că le caută să lucre(ze) în contra națiunii sale, pentru că vânzătorii au fost la toată națiunea și vor fi, nu vă întreb, dacă vor merge românii, la judecători, când vor vedea dreptatea legată de limba ungurească și la școalele

¹ Ioan Corneanu, Lacrima Istrăuan, din cartea în manuscris intitulată "Cronicari Români din Ardeal"

ungurești, când va fi acoperită luminarea cu limba ungurească, ci vă întreb: „Au este aceea libertate, care leagă onorurile țării numai de o limbă în țara aceea unde sânt mai multe limb, au dreptate e aceea, care o face statul numai celor ce știu ungurește, lumină adevărată e aceea, de la care oprește statul pe toți cei ce nu știu ungurește?

Eu zic că aceasta nu e libertate, nici dreptate, ci este o calamitate mare pe acele popoare nefericite, care au căzut în astă groapă întunecoasă ce poartă nume de stat. Ce folos va avea națiunea română de libertatea de tipar, care o promet ungurii, când tipografia cea liberă nu va umbla fără numai pe folosul ungarismului, și dacă va cuteza vreun român a apăra interesele națiunii sale, tiparul unguresc îl va nota înaintea lumii ca pe un criminal și județele îl vor certa?

Ce-i vor folosi miniștrii cei responsabili ai națiunii ungurești, care nu vor suferi în sânul lor nici un element străin neasemănat?

Ce-i vor folosi chiar și la aceea întâmplare, când ar fi români toți miniștrii din Buda-Pesta, dacă aceștia nu înfățișează națiunea română și interesele ei?

Apoi dieta cea nouă au nu va fi aceea dieta țării și a națiunii ungurești, legiferă, persecutătoare și stingătoare de națiuni?

Care român poate crede că dieta asta va purta grije pentru înflorirea românilor prin cultură națională, când ne-o spun în față că sub coroana ungurească nu pot fi mai multe națiuni?

Egalitatea civilă? Aceasta atunci ar avea loc în stat, când ar apăra legile statului într-o formă pe toți cetățenii și le-ar face dreptate, fără ca să-i întrebe dacă sunt nobili sau plebei, mizeri sau avuți, creștini sau păgâni, albi sau negri, barbari sau româniși când le-ar deschide calea spre câștigarea mijloacelor vieții și spre cultura tuturor într-o formă, însă lucrurile nu merg așa, ci din contră vedem că la județe își face dreptate sieși fiecare națiune, și afară de acestea își cearcă fiecare numai fericirea și cultura sa, și în specie ungurii și sașii, de când locuiesc împreună cu românii, numai într-aceea se adoperă, cum să le iee locurile și cum să-i țină în paupertate și în întuneric. Deci nu poate să zică nimenea că românului tot una îi e, dacă îl va judeca județ unguresc sau săsec, sau din contră un județ ales și așezat de români. Știu că ungurului și sașului nu-i e tot atât, de cine să fie judecat, pentru aceea și-au apărât ei totdeauna cu atâta furoare privilegiile chiar și asupra altora pentru ce au cuprins ei toate diregătoriile lângă împărat, la guvern și la toate județele, și pentru ce vreau să le facă acum toate ungurești?

Doară ca să facă dreptate și ușurare românilor? Nicidecum, ci chiar din contră, ca să-și facă singuri dreptate loruși, și românului să nu-i rămână nici un mijloc de apărare, ci știu că dreptatea e cum o fac oamenii, și fiind oameni și judecătorii judecând fiecare după plecarea și patima sa, ca toți oamenii, de i-ai îngrădi cu o mie de legi, totuși „plus valet favor in judice, quam miile leges in codice” de unde urmează, că nici o națiune nu poate spera dreptate pentru sine și pentru fiii săi, când e supusă la județele altei națiuni, căci dreptatea nu depinde numai de la legi bune, ci și de la judecători buni și dreپți și precum nu poate fi nimeni judecător drept în cauza sa, așa nu poate să fie nici o națiune judecătoare dreaptă peste alte națiuni.

În deșert vorbesc de independența județelor, pentru că fiecare județ va judeca totdeauna după plăcerea și în folosul aceluia ce l-a așezat, temându-se ca să nu-l răstoarne, în deșert se zice că judecătorului se cade a fi mai presus de toate respectele de confesiune, de naționalitate, de naștere și altele asemenea, în deșert, pentru că această lege morală nu garantează dreptate nici plebeului la județul aristocraților, nici ludeului la județul creștinului, nici românului la județele ungurești și săsești, aceștia vor face totdeauna plăcere și vor cerca folosul particular al castei, confesiunii și națiunii de care se țin. La județele aceste ungurești, firește că și limba încă va fi ungurească, românul nu va putea duce nici un proces în limba lui, mărturisirile românilor sau ale altora mărturisiri și documente asupra românilor aceștia nu le vor înțelege, nu se vor putea înțelege nici cu avocații, nici cu judecătorii, nici aceștia cu românii și românii numai atunci vor ști cum le-au curs legea pe la județe, când vor vedea pe executori că le iau ereditatea și-i duc la furci.

Acum judecați, cum va putea fi românul egal cu ungurul înaintea legii în asemenea împrejurări, când românul numai cu gura ungurului va putea vorbi cu judecătorii și aceștia vor judeca toți după

plăcerea ministrului dreptății ungurești, acestei dreptăți de cabinet, care îi ucide de 904 de ani pe români!

De egalitate religioasă nici nu mai voi să vorbesc. Ce egalitate pot să aștepte românii în anul 1842, când încă în anul 1842 deputații ungarilor în Cluj stau de episcopii românilor, ca să traducă numaidecât cărțile bisericesti în limba ungurească?

Frăția asta nouă a ungarilor către miniștrii bisericii române va sta numai într-aceea, că-i vor mulțumi pre unii, episcopi sau preoți mai de frunte, ca prin aceștia să-i tămânde și să-i înșele pe toți cu vorbe bune și speranțe mincinoase. Văzut-ați numai înainte de oarecâți ani biserica unită din Boian coperită cu tului de cucuruz și altarul îngropat în nea, văzutu-ați casa popii unit din Abuș, mai umilită decât o colibă de munte, dezgrădită cu totul și fără de nici un edificiu de economie?

Cine să creadă, că după unirea asta nouă politică vor fi mai bine prevăzuți preoții, mai bine acoperite bisericile și casele lor? Domeniul bisericii române din Oarda, poses(ia) în sute de ani, l-a pierdut biserica română la 1714, sub uniune, cu proces de o zi. Iată ce egalitate a produs uniunea religioasă! Dacă a produs o egalitate ca aceasta uniunea cea sacră, ce egalitate se poate aștepta de la uniunea cea profană, care se urzește acum!

Se promite mai încolo ridicarea servitutei, unindu-se Ardealul cu Ungaria. Asta o cred. Ci eu cred că se va ridica și dacă nu se va uni, pentru că i-a venit timpul ca să cadă. O putere cumplită și nevăzută, care lucrează în contra despotismului pretutindenea, lucrează demult și la surparea acestei cetăți barbare și murii ei se vor răsturna amuși pe aceia care nu vor să o dărâme din amoare cătră omenire. Vedem că ea s-a șters în Ungaria și va cădea și în Ardeal, dar dacă se va face Ardealul țeară ungurească prin uniune, atunci libertatea românilor nu va costa doară nici un an, și iarăși va cădea în servitute și pentru ce?

Pentru că în țeara ungurească și libertatea încă va fi ungurească, și aceasta va fi legată de condițiuni, care românul nu le va putea împlini sau au le va împlini după așteptarea și plăcerea ungarilor, ungarii vor da libertate numai celor ce vor voi a se face unguri, pe aceștia îi vor ajuta la diregătorii politice, scolastice, bisericesti etc., le vor face venituri și îi vor lăuda în public, iar din contră pe care îi vor simți că nutresc sentimente naționale, îi vor depărta și îi vor certa. Care cunoaște firea românilor poate prevedea că nu se vor supune așa ușor la măsurile ungaritoare, ungarii îi vor lua cu răul, ca să-i ungurească prin școală, biserică și prin toate mijloacele cele mai egoistice, care îi pot veni în minte unui guvern teroristic și tirănos. Românii nu vor asculta, le vor sta în contră, și așa îi vor lipsi de libertate, cum i-au lipsit în secolii trecuți nu numai pe români, ci chiar și pe frații lor.

Ce cugetați, dacă scrie Wesselenyi înainte cu oarecâți ani, că numai acelora români să se deie drepturi de cetățeni, care se vor face unguri, au nu o va pune condițiunea asta ministerul și dicta ungurească acum după ce va avea putere nemărginită peste români?

Ba o va pune fără îndoiță și eu cred că și ștergerea servitutei cea de acum e numai o rămă în unghița a tot înghițătorului ungarism, cu care vreau să-i prindă pe români ca pe niște pești fără de pricepere.